

Uddevalla kommun

Beslut

efter tillsyn i Uddevalla kommun

Tillsyn i Uddevalla kommun

Skolinspektionen genomför tillsyn i Uddevalla kommun under läsåret 2013/14.

Fakta om kommunen

Uddevalla kommun har omkring 53 000 invånare varav cirka 32 000 bor i huvudorten. I kommunen finns flera mindre orter såsom Herrestad och Ljungkile med närmare 4 000 respektive 3 000 invånare. Befolkningen i kommunen har ökat stadigt de senaste 10 åren.

Barn- och utbildningsnämnden har, enligt uppdrag från kommunfullmäktige, ansvar för kommunens skolväsende. Nämnden ansvarar för förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grund- och grundsärskola, fritidshem, gymnasie- och gymnasiesärskola samt kommunal vuxenutbildning. Barn- och utbildningsförvaltningen leds av en förvaltningschef. Förvaltningschefen leder fyra verksamhetschefer som har ansvar för en eller flera skolformer. I ledningsorganisationen finns även kvalitetsutvecklare, administrativ chef, kostchef, lokalanvarig och controller.

Barn- och utbildningsförvaltningen har en övergripande stödenhet som är organiserad under verksamhetschefen för förskola. Stödenheten leds av en chef och personalen bildar, i olika konstellationer, elevhälsoteam i respektive grundskola och grundsärskola samt erbjuder specialpedagogiskt stöd till förskolan. Gymnasieskolan har en egen organisation för elevhälsan.

Studie- och yrkesvägledningen i kommunen organiseras under verksamhetschefen för vuxenutbildningen. Studie- och yrkesvägledarna är knutna till olika skolenheter inom de obligatoriska och frivilliga skolformerna.

I kommunen finns 25 kommunala förskolor och 22 fristående förskolor. Det finns också annan pedagogisk omsorg i form av familjedaghem. Kommunen har 22 familjedaghem och det finns också några fristående familjedaghem. Fristående förskolor och familjedaghem ingår inte i tillsynen då det är kommunen som har tillsynsansvar över dessa. I Uddevalla kommun finns 16 grundskolor, indelade i 18 skolenheter, två grundsärskolor och fyra fristående grundskolor. Därutöver finns tre kommunala så kallade specialstödsbarnskolor som tar emot elever i behov av särskilt stöd i årskurs 1-9. Tillsyn av de fristående grundskolorna Hällebergsskolan, Linneaskolan och Stenbackeskolan har genomförts parallellt med tillsynen av Uddevalla kommuns skolor. Tillsyn av den fristående grundskolan Fridaskolan genomförs i särskild ordning.

Den kommunala gymnasieskolan består av tolv skolenheter som sammanlagt erbjuder 22 nationella program. Gymnasiesärskolan är en av de tolv skolenheterna. Tillsyn av de tre fristående gymnasieskolor som finns i kommunen genomförs i särskild ordning.

Inom den kommunala vuxenutbildningen erbjuds grundläggande och gymnasiala allmänna kurser, yrkesutbildningar, svenska för invandrare och särskild utbildning för vuxna. Huvuddelen av verksamheten bedrivs i egen regi, men viss utbildning sker i samverkan med andra kommuner och i något fall upphandlas utbildning av enskild entreprenör.

Enligt Skolverkets offentliga statistik för Uddevalla kommun år 2012 var det cirka 12 elever per lärare i grundskolan och 5,8 barn per årsarbetare i förskolan. Genomsnittet för riket är också 12 elever per lärare i grundskolan medan antal barn per årsarbetare i förskolan skiljer sig och är i riket 5,4.

Måluppfyllelse och resultat

Måluppfyllelse för förskola och fritidshem redovisas på verksamhetsnivå i tillsynsbesluten för respektive verksamhet.

Kommunen redovisar kunskapsresultat i årskurs 3 och årskurs 6 för respektive skolenhet. Andel elever som i juni 2013 bedömdes ha uppnått kunskapskraven som minst ska uppnås i samtliga ämnen var 80 procent för årskurs 3 och 81 procent för årskurs 6. Mellan skolorna varierar dessa resultat från 39 till 100 procent för årskurs 3 och från 50 till 100 procent för årskurs 6. Genomsnittlig betygspoäng år 2013 var 13,4 för årskurs 6. Enligt redovisningen fanns en marginell skillnad mellan pojkar och flickor.

Enligt kommunens redovisning för år 2013 var det genomsnittliga meritvärdet för elever som avslutade årskurs 9 i kommunens grundskolor 212 poäng, vilket kan jämföras med 213 poäng i riket. Skillnaden i meritvärde mellan flickor och pojkar var något större i kommunen än i riket som helhet. Flickornas meritvärde var 225 och pojkarnas var 199. I riket som helhet var det genomsnittliga meritvärdet 224 för flickor och 202 för pojkar. Andel elever som nådde målen i samtliga ämnen var 79 procent och andelen behöriga till yrkesförberedande gymnasieprogram var 91 procent. Jämfört med år 2012 har resultaten förbättrats.

Skolverkets officiella statistik visar att den genomsnittliga betygspoängen för eleverna som avslutade utbildningen år 2013 vid Uddevallas kommunala gymnasieskola var 14,0, vilken är densamma som för riket som helhet. Andel elever med grundläggande behörighet till högskola har ökat under de tre senaste åren från 87 till 92 procent.

Av kommunens statistik för vuxenutbildningen år 2013 framgår att andelen elever som slutför sin gymnasiala vuxenutbildning i kommunen är 73 procent, vilket är i nivå med genomsnittet i riket. Av de elever som studerar svenska för invandrare har 75 procent godkänt resultat, vilket är högre än rikets 61 procent.

Kommunen har inte redovisat någon sammanställning av resultaten för år 2013 avseende grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

Tabell : Kommunens verksamheter

Verksamhetsform	Antal barn/elever/studerande
Förskola	1432
Pedagogisk omsorg för barn i åldern 1-5 år	126
Fritidshem	2022
Förskoleklass	506
Grundskola	4201
Grundsärskola	79
Gymnasieskola	3052
Gymnasiesärskola	81
Kommunal vuxenutbildning	713
Särskild utbildning för vuxna	37
Utbildning i svenska för invandrare	280

Källa: Skolverkets officiella statistik år 2012

Kommunen har ansvar för att åtgärder vidtas, såväl på skol- och enhetsnivå som på huvudmannanivå. Skolinspektionen kommer vid angivet datum att följa upp detta beslut och övriga skol- och verksamhetsbeslut som fattats i samband med denna tillsyn.

Helhetsbedömning

Kunskapsresultaten i Uddevalla kommun följs kontinuerligt upp och dokumenteras. De senaste tre åren har resultaten, med marginellt undantag, förbättrats något såsom exempelvis andel elever som är behöriga till gymnasieskola och andel gymnasieelever behöriga till högskola. Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 har ökat de senaste tre åren, medan den genomsnittliga betygspoängen i gymnasieskolan har varit i det närmaste oförändrad. Meritpoäng år 2013 för årskurs 9, som är 212, ligger nära rikets genomsnitt på 213. Det finns dock en skillnad i meritpoäng mellan flickor och pojkar som kvarstått de senaste åren. Kommunen har uppmärksammat skillnaden men har inte analyserat vad orsakerna kan vara och har inte vidtagit några konkreta åtgärder för att komma tillrätta med dessa skillnader. Att följa upp kunskapsresultaten och vidta åtgärder för att utveckla verksamheterna är en del av det systematiska kvalitetsarbetet som enligt skollagen ska genomföras på såväl enhetsnivå som huvudmannanivå. Tillsynen visar att det systematiska kvalitetsarbetet brister i ett flertal enheter i grund- och gymnasieskola och så även på huvudmannanivå. Kommunens förskola och vuxenutbildning, med något undantag, har däremot ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete.

För att garantera att alla elever och studerande ges förutsättningar att nå kunskapskraven behöver huvudmannen säkerställa att utbildningen i sin helhet genomförs i enlighet med författningarna. Tillsynen har exempelvis visat att barn och elever med annat modersmål än svenska inte får modersmålsstöd i förskolan och förskoleklassen på det sätt som de har rätt till. Kommunen behöver vidare säkerställa att elever i gymnasieskolan erbjuds svenska som andraspråk på ett sådant sätt att det är möjligt att delta utan att gå miste om lektioner i andra ämnen.

Kommunen har dokumenterat uppföljning av utredningar och anmälningar om kränkningar. Med något undantag följer rektorer och förskolechefer den rutin kommunen har för denna anmälan. Kommunen har dock inte följt upp och dokumenterat verksamheternas värdegrundsarbete i övrigt och inte heller arbetet med upprättandet av plan mot kränkande behandling. Exempelvis framkommer i tillsynen att fritidshemmen inte har tydliga planer mot kränkande behandling med beskrivning av åtgärder som motsvarar de specifika behoven i respektive fritidshem. Genom att inte följa upp värdegrundsarbetet och arbetet med att förebygga och förhindra kränkande behandling har kommunen inte underlag för att kunna planera och genomföra insatser som motsvarar behoven inom värdegrundsarbetet.

Tillsynen visar att utredningar och beslut inför mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan följer författningarnas krav. Skolinspektionen vill dock

erinra om vikten av att erbjuda alla elever allsidiga kontakter och skapa möjligheter till möten mellan elever i grundsärskolan och elever i grundskolan liksom möten mellan elever i gymnasiesärskolan och elever i gymnasieskolan. Vidare vill Skolinspektionen påtala vikten av att elever i grundsärskolan såväl som gymnasiesärskolan ges möjlighet till inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv. Huvudmannen måste också säkerställa att varje elev i grundsärskolan utmanas och ges det stöd och stimulans hon eller han behöver för att nå så långt som möjligt. Detta gäller inte minst rätten till särskilt stöd.

Skolinspektionens utredning visar också att kommunen inrättat en resursförskoleklass för elever som bedöms komma att tillhöra grundskola. Resursförskoleklassen är inte öppen för alla och Skolinspektionen vill tydligt påtala att en förskoleklass är till för alla elever och den ska därför organiseras så att den är öppen för alla och att alla elever kan delta i verksamheten. Alla elever har rätt att få det särskilda stöd de behöver, oavsett i vilken förskoleklass de går.

Utöver resursförskoleklass har kommunen tre så kallade specialstödsolor för elever med omfattande stödbehov. Dessa är inte heller öppna för alla. Skolinspektionen bedömer att det sätt som kommunen organiserat specialstödsolorna på inte överensstämmer med skollagen. En kommunal grundskola ska vara öppen för alla och kommunen får inte skapa särskilda skolenheter där elever placeras utifrån exempelvis stödbehov. Vidare har tillsynen visat att det, förutom brister i organiseringen, också finns ett flertal brister som exempelvis rätten till särskilt stöd och beslut om anpassad studiegång som utgår från den enskilda elevens behov. Skolinspektionen vill poängtera att de specialstödsolor som kommunen skapat och som är öppna endast för elever i behov av särskilt stöd, inte är förenligt med författningarna, vilket kan medföra att elevens stödbehov inte omprövas och att eleven därmed inte heller uppmärksammas på rätten att göra annat skolval.

Tillsynen har vidare visat att vuxenutbildningen inte i alla delar organiseras så att huvudmannen kan ta sitt ansvar i enlighet med författningarnas krav. Kommunen har, till den entreprenör som anlitas, överlämnat uppgifter inom ramen för rektors myndighetsutövning som enligt skollagen inte får överlämnas.

Kommunens resursfördelningsmodell innebär att medel fördelas bland annat efter den socioekonomiska situationen i området. Skolinspektionen bedömer att Uddevalla kommun strävar efter att utjämna skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen genom att fördela resurser utifrån en modell som tar hänsyn till exempelvis utländsk bakgrund och föräldrars utbildningsnivå. Skolorna kan också ansöka om tilläggsbelopp utifrån enskilda elevers behov. Tillsynen visar dock att det är oklart hur resurserna i

den kommungemensamma elevhälsan fördelas. Detta kan leda till att inte alla grund- och grundsärskolor, och därmed inte alla elever, har tillgång till elevhälsa i den omfattning som krävs utifrån de varierande behov som kan vara aktuella för respektive grundskola och grundsärskola. Av skolbesluten framgår att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete brister vid många skolor. Särskilt framgår att psykologisk kompetens i de flesta verksamheter inte används i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet, vilket skollagen kräver.

Trots brister i det systematiska kvalitetsarbetet har huvudmannen på flera sätt vidtagit åtgärder för att förbättra elevernas möjligheter att nå kunskapskraven. Bland annat har resurser tillsatts för ökad lärartäthet och för administrativt stöd till rektorer. Vid tiden för tillsynen pågår en översyn av rektorernas arbetssituation för att kunna vidta ytterligare åtgärder för att förbättra densamma. Vidare har en utredning avseende grundsärskolan nyligen avslutats och en översyn av elevhälsoorganisationen påbörjats. Andra insatser för ökad måluppfyllelse är beslut om att fritidshemmen ska erbjuda läxhjälp till elever som behöver det.

Skolinspektionen har i separata skolbeslut påtalat brister i verksamheterna, vilka en del varit kända för kommunen sedan tidigare. Under tillsynsperioden har kommunen vidtagit några åtgärder med anledning av påtalade brister, bland annat insatser för att komma tillrätta med bristande studiero vid en av grundskolorna. Kommunen har också utökat stödenheten med ytterligare en tjänst som skolpsykolog.

Nedan följer en mer detaljerad redogörelse för de brister som Skolinspektionen kunnat konstatera vid sin tillsyn på huvudmannanivå samt de ingripanden som Skolinspektionen funnit befogade med anledning av de konstaterade bristerna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uddevalla kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 16 maj 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Uppföljning och utveckling av utbildningen

Bedömning

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet uppföljning och utveckling av utbildningen.

- Huvudmannen ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen
- Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras

Motivering

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

I Uddevalla kommun redovisar varje verksamhet sina resultat i en verksamhetsberättelse som föredras i nämnden. Kunskapsresultat redovisas för grundskola och gymnasieskola och resultat finns sammanställda för flera år. Kommunen beskriver i den verksamhetsredogörelse som lämnats inför tillsynen att de utifrån sammanställningar kan konstatera att det exempelvis finns skillnader mellan flickors och pojkars resultat, stora skillnader mellan skolorna samt avvikelser mellan resultat i nationella prov och betyg. Politiker och förvaltningsledning tar del av resultaten men det finns ännu inga färdiga förslag till åtgärder som ska vidtas och som bygger på en analys av resultaten. I intervju med förvaltningsledningen uppges att verksamheterna måste bli bättre på att analysera sina resultat för att förstå orsakerna till att de ser ut som de gör. Vidare uppges vid intervju att "det saknas stabilitet" i utvecklingsfrågorna och att kvalitetsarbetet ännu inte blivit systematiserat. Förvaltningsledningen menar att det är svårt att se den röda tråden i skolornas kvalitetsarbete och att planeringar och verksamhetsberättelser inte "hakar i varandra".

Vid tillsynen av kommunens verksamheter och skolor framkommer att det på de flesta skolenheter finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Det fram-

går av dokumentation och uppges i intervjuer med förvaltningsledning och politiker att huvudmannen nyligen genomfört en utredning som har lett till att det utarbetats ett nytt system för att säkerställa att kvalitetsarbetet bygger på resultat, analys och planering av åtgärder. Systemet används ännu inte fullt ut i alla verksamheter.

I dokumentationen avseende kvalitetsarbete på kommunnivå saknas grundskolan. Såväl representanter för barn- och utbildningsnämnden som förvaltningsledning och verksamhetschef för grundskola och grundsärskola säger sig vara medvetna om att det är en skolform som kommit i skymundan avseende kvalitetsarbete. Det saknas sammanställningar av grundsärskolans måluppfyllelse och representanter för barn- och utbildningsnämnden uppger att de inte heller efterfrågat sådana. Även verksamhetschefen för grundsärskolan uppger att denne inte tagit del av resultat eller beskrivning av verksamheten. Dock finns en kort beskrivning av grundsärskolan i verksamhetsberättelsen för grund-, grundsärskola och skolbarnsomsorg år 2012. Vid intervju med förvaltningsledningen framkommer att en utredning, som ska beskriva grundsärskolans verksamhet, pågår.

Av dokumentationen framgår att det saknas övergripande strukturer för hur arbetet med särskilt stöd ska bedrivas i kommunen. Det saknas också kommunövergripande uppföljningar, analyser och planering som ska leda till utveckling av detta arbete. Det framgår av dokumentationen att den övergripande organisationen för elevhälsan följs upp genom lägesrapporter som exempelvis antal elevärenden och genom information till barn- och utbildningsnämnden. Dock uppger chefen för den samlade elevhälsan att elevhälsans arbete inte följs upp som helhet utan endast är en del i respektive rektors och förskolechefs verksamhetsberättelser. Det finns dokumenterat hur kommunen följer upp anmälningar om kränkningar och påföljande utredningar. Kommunen har dock inte följt upp och dokumenterat verksamheternas värdegrundsarbete i övrigt och inte heller arbetet med upprättandet av plan mot kränkande behandling.

Utredningen visar att Uddevalla kommuns kvalitetsarbete brister i att systematiskt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Det saknas analyser av resultaten och planering av konkreta åtgärder för att förbättra dessa. Vidare har huvudmannen inte tagit ansvar för utvecklingen av grundsärskolan genom att skolformen inte följts upp och därmed har inte heller åtgärder kunnat vidtas i syfte att utveckla utbildningen. Det saknas också övergripande uppföljning av arbetet med värdegrundsarbete, särskilt stöd och elevhälsans insatser. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen förläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 3, 5 och 6 §§ skollagen

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Huvudmannen ska organisera verksamheterna i enlighet med författningarnas krav
- Eleverna vid specialstödskolorna ska få en placering vid en skolenhet
- Endast den som leder och samordnar det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska benämnas rektor

Motivering

Organisering av utbildningen

Av skollagen framgår att en kommunal grundskola ska vara öppen för alla elever. En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola.

För elever i behov av särskilt stöd är utgångspunkten att stödinsatserna ska ges i den undervisningsgrupp som eleven normalt tillhör. Huvudmannen är skyldig att vidta långtgående åtgärder för att tillgodose elevens stödbehov inom ramen för den ordinarie skolplaceringen. Om det finns särskilda skäl kan särskilt stöd ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp än den eleven normalt tillhör. Placeringen ska föranledas av elevens behov och en bedömning att dessa bäst kan tillgodoses i en särskild undervisningsgrupp. Det är elevens rektor som fattar beslut om eleven ska placeras i en särskild undervisningsgrupp. Placeringen ska regelbundet omprövas. Särskild undervisningsgrupp kan betyda undervisning i en annan gruppering inom skolenheten eller undervisning i andra lokaler med annan personal. Det är dock inte frågan om särskild undervisningsgrupp när en elev byter skolenhet. I sådana fall ska bestämmelserna om placering av elev vid skolenhet tillämpas (prop. 2009/10:165 s. 292-293 och 666). Elever från andra kommuner får tas emot enligt skollagens bestämmelser om mottagande i annan kommun.

I Uddevalla kommun finns tre så kallade specialstödsbolor. Dessa är Nordanvindsskolan för årskurserna 1-6 samt Östanvindsskolan och Bergius för årskurserna 7-9. Samtliga tre verksamheter riktar sig till grundskoleelever och har förstärkta resurser. Arbetet vid verksamheterna leds enligt kommunen av en rektor. I intervjuer med företrädare för Barn- och utbildningsnämnden och dess förvaltning framkommer följande. Specialstödsbolorna är organiserade som skolenheter och tar enbart emot elever i behov av särskilt stöd. Detta sker genom att rektor vid elevens så kallade hemsbola ansöker om plats efter medgivande från elevens vårdnadshavare. När ansökan kommit in diskuterar den av kommunen benämnd rektor för specialstödsbolorna med sin personal för att säkerställa att elevens behov kan tillgodoses. Om det bedöms att eleven kan tas emot i verksamheten fattar den som benämns rektor ett formellt beslut om mottagande. I och med detta skrivs eleven ut från sin hemsbola och skrivs in vid den aktuella specialstödsbolan. I de fall då det inte finns några lediga platser placeras eleven i kö till verksamheten.

Specialstödsbolorna består av tre skolenheter och utgörs, enligt den som benämns rektor, inte av särskilda undervisningsgrupper, varför formella beslut om placering i särskild undervisningsgrupp saknas.

Enligt huvudmannen är specialstödsbolorna inte öppna för alla. De ingår inte i kommunens system för skolval och ingen elev placeras där utifrån närhetsprincipen, enligt huvudmannen. Skolinspektionen bedömer att det sätt som kommunen organiserat specialstödsbolorna på inte överensstämmer med skollagen. En kommunal grundskola ska vara öppen för alla och kommunen får inte skapa särskilda klasser eller skolor där elever placeras utifrån exempelvis sitt stödbehov. Specialstödsbolorna kan därmed inte anses vara en eller flera skolenheter i skollagens mening.

Skolinspektionen vill i sammanhanget särskilt framhålla att en kommun får organisera kommunövergripande särskilda undervisningsgrupper där elever med ett särskilt stödbehov kan få hjälp. Rektorn för en skolenhet har omfattande delegeringsmöjligheter och kan delegera enskilda ledningsuppgifter och beslutanderätt till en anställd. Detta kräver dock att rektor vid den skolenhet där eleven är inskriven fattar beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och regelbundet följer upp och utvärderar elevens behov av särskilt stöd. En placering av en elev i en särskild undervisningsgrupp får inte vara permanent, utan placeringen måste regelbundet omprövas. Eleven måste ha en skolplacering vid en grundskola och målet ska alltid vara att eleven ska tillbaka till sin ordinarie klass.

En placering i särskild undervisningsgrupp utgår från en bedömning av elevens behov av särskilt stöd. Detta innebär att en elev som bedömts ha behov av

att gå i en särskild undervisningsgrupp ska få detta stödbehov tillgodosett. Elevens rätt till särskilt stöd får exempelvis inte begränsas av ett förutbestämt antal platser i en särskild undervisningsgrupp.

Utredningen visar att specialstödskolorna inte är skolenheter i skollagens mening och att eleverna därmed saknar skolplacering. Verksamheterna uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Benämning rektor

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn ska benämnas på detta sätt. Denna benämning ska förbehållas den som har en anställning som rektor. Av förarbetena till skollagen framgår att detta innebär att någon annan än den som är anställd för att leda verksamheten inte får benämnas rektor. Vidare framgår att rektorn ska benämnas med sin författningsreglerade titel i den dagliga verksamheten och att det bara är rektor som får upprätthålla denna benämning. Andra anställda får med andra ord inte i tjänsten kallas för rektor. (Prop. 2009/10:165 s. 252 och 647)

Det framgår av den dokumentation som lämnats för gymnasieskolan och i samtal med verksamhetschef för gymnasiet att det i gymnasieskolan finns tolv skolenheter med en rektor vardera men totalt tretton rektorer. Av kommunens hemsida framgår att den som ansvarar för schema och övergripande skolplanering benämns rektor, vilket bekräftas i intervju med verksamhetschefen för gymnasieskolan. I intervjun uppges också att det i tjänsten bland annat ingår att leda och samordna schemaläggning för alla skolenheter och att det därför behövs en person med skolledarutbildning.

Enligt kommunen används benämningen rektor för den som leder specialstödskolorna. Som ovan nämnts är specialstödskolorna inte skolenheter i lagens mening.

Utredningen visar att kommunen har tjänster med benämningen rektor utan att tjänsterna innebär ledning av det pedagogiska arbetet i en skolenhet. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 3 §, 2 kap. 9-10 §§, 3 kap. 9 och 11 §§ samt 10 kap. 24, 25, 27 och 30 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning**Bedömning**

Uddevalla kommun måste vidta följande åtgärder för att verksamheten vid de tre specialstödskolorna ska uppfylla författningarnas krav.

- Kommunen ska säkerställa att beslut fattas om anpassad studiegång enligt författningarnas krav

Motivering

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Anpassad studiegång avser situationer när andra stödåtgärder inte har gett resultat, t.ex. för skoltrötta elever eller elever som av andra skäl inte är tillgängliga för utbildning. Beslutet om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning (prop. 2009/10:165 s. 293 och 666). Av Skolverkets allmänna råd framgår att i de fall där det finns behov av anpassad studiegång är det viktigt att dessa åtgärder alltid utgår från elevens behov vad gäller ämnen, omfattning och tidsperiod.

Enligt den som benämns rektor har samtliga elever vid de tre specialstödskolorna anpassad studiegång och anpassningen ser i hög utsträckning likadan ut för samtliga elever. Lärarna och den som benämns rektor säger att de har märkt att eleverna vid Nordanvindsskolan mår bra av att ha kortare dagar än andra elever i samma ålder. Även eleverna vid Östanvindsskolan och Bergius skola har kortare dagar. Det beror enligt den som benämns rektor och lärare på att eleverna har valt att tacka nej till att läsa moderna språk. Av den anledningen har skolorna valt att korta elevernas skoldagar.

Den som benämns rektor uppger i intervjun att beslut om anpassad studiegång inte fattats för eleverna i Nordanvindsskolan. Skolinspektionen har tagit del av beslut om anpassad studiegång för eleverna vid Östanvindsskolan och Bergius skola. Besluten saknar motivering och det framgår därför inte varför beslut om anpassad studiegång har fattats.

Det har i tillsynen framkommit att en elev och dennes förälder krävt att få en viss anpassad studiegång. Skolinspektionen vill framhålla att det aldrig får vara upp till en elev eller förälder att avgöra om denna form av anpassningar ska

göras. Det är alltid rektorns ansvar att utreda och besluta vad som bäst gynnar elevens kunskapsutveckling och skolsituation i övrigt.

Utredningen visar att huvudmannen inte säkerställt att beslut om anpassad studiegång fattas enligt författningarnas krav. Verksamheterna uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författningar

3 kap. 12 § skollagen

I ärendets slutgiltiga handläggning har avdelningsjurist Charlotte Fagher, jurist Julie Svane samt utredare Oskar Cliffordson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg
Avdelningschef

Marie Sjöberg
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Sammanställning av Skolinspektionens beslut fattade i samband med regelbunden tillsyn i Uddevalla kommun

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Sammanställning av Skolinspektionens beslut fattade i samband regelbunden tillsyn i Uddevalla kommun

Grundskolor:

Bokenäs skola F-6	beslut 2013-11-25
Dalabergsskolan F-6	beslut 2013-12-20
Forshällaskolan F-6	beslut 2013-12-20
Herrestadsskolan F-6	beslut 2013-11-15
Hogstorps skola F-6	beslut 2013-11-25
Hovhultsskolan F-6	beslut 2013-11-04
Lane-Ryrs skola F-6	beslut 2014-01-10
Ljungkileskolan F-6	beslut 2013-10-30
Norgårdenskolan F-6	beslut 2013-11-15
Norgårdenskolan 7-9	beslut 2013-11-25
Norrskolan F-6	beslut 2013-11-20
Ramnerödsskolan 7-9	beslut 2014-02-11
Sandersdalsskolan F-6	beslut 2013-12-13
Sommarhemsskolan F-6	beslut 2013-12-20
Unnerödsskolan F-6	beslut 2013-11-08
Västerskolan 4-9	beslut 2013-11-28
Äsperödsskolan F-6	beslut 2013-10-25
Äsperödsskolan 7-9	beslut 2013-10-25

Grundsärskola:

Skansenskolan 1-9	beslut 2013-12-17
Stråketskolan 1-9	beslut 2013-12-17

Gymnasieskolor:

Uddevalla gymnasieskola samtliga skolenheter	beslut 2013-12-19
--	-------------------

Gymnasiesärskola:

Uddevalla gymnasiesärskola	beslut 2013-12-19
----------------------------	-------------------

Förskolan i Uddevalla kommun	beslut 2014-02-06
------------------------------	-------------------

Fritidshemmen i Uddevalla kommun	beslut 2014-02-07
----------------------------------	-------------------

Vuxenutbildningen i Uddevalla kommun	beslut 2014-01-30
--------------------------------------	-------------------